

«ALLIANSEN-
UNGDOMMEN»

Filter Nyheter

Innsendere:

Harald S. Klungtveit og Jonas Skybakmoen

Publisert:

Fra mai 2021. Ikke avsluttet.

Kontaktperson:

Harald S. Klungtveit

Tlf: 412 15 090

E-post: harald@filtermedia.no

Redaksjon:

Filter Nyheter

Innledning

I vår lille redaksjon har vi lenge vært kritiske til hvordan de fleste andre medier har håndtert Hans Jørgen Lysglimt Johansen og etterhvert partidannelsen «Alliansen», helt siden hovedpersonen figurerte som dresskledd og veltalende Trump-tilhenger i munter passiar med Tore Strømøy i sofaen til NRKs sommeråpent. Filter Nyheter har tidligere dekket Alliansen og dreiningen mot høyreekstremisme blant annet i forbindelse med diskusjonen rundt partiets deltagelse på Arendalsuka i 2019, og det var naturlig for oss å forberede en mer inngående dekning av miljøet i forkant av stortingsvalgkampen 2021.

Der visste vi at høyreekstremister kom til å markere seg, og stemningen i de aktuelle miljøene var ikke mindre spent etter stormingen av Kongressen i USA ved inngangen til året. Også i Norge så vi at ulike valører av ekstremister og konspirasjonsteoretikere fant hverandre i løse nettverk med bekymringsverdig utvikling, blant annet i anti-statlig motstand mot vaksiner og andre tiltak under koronapandemien.

Under et rettsmøte i Oslo i februar 2021 fikk vi nye detaljer om en mann vi hadde vært borti tidligere, da han hadde blitt pågrepet utenfor den jødiske synagogen i Oslo fordi han oppførte seg påfallende, snakket (ifølge politiet) om at «den norske rase er truet» og hadde en tapetkniv i sekken. Hjemme hos ham sto det et haglegevær inntil soveromsveggen, men han avviste etterforskningen som fulgte fordi han ikke lenger hadde en «kontrakt med staten». Fem dager før pågripelsen hadde han deltatt på en anti-jødisk markering ved den samme synagogen sammen med nazister i Den nordiske motstandsbevegelsen, mens han to år tidligere hadde han spilt inn valgkampvideo for Alliansen sammen med Lysglimt Johansen.

Da vi etterhvert forsto at mannen trolig fortsatt pleide kontakt med partilederen, ble det en av flere påminnelser om hvilke typer personer som ble inkludert i Alliansen-paraplyen, og hvem unge rekrutter kunne bli påvirket av.

I bakhodet hadde vi flyktige nettprofiler i sosiale medier som hadde referert til «Alliansenungdommen», en form for ungdomsparti også partilederen forsøkte å bygge en mytologi rundt. I samme tidsrom hadde vi såvidt begynt å undersøke en «server» som bar Alliansens navn på gaming-plattformen Discord, og da vi ble «flue på veggen» her, forsto vi at den digitale ungdomsfløyen av Lysglimt Johansens nettverk var noe mer reellt og langt mer alvorlig enn hva vi hadde antatt.

Demonstrasjonen mot koronatiltak foran Stortinget 20. mars ble et gjennombrudd, da vi – i sanntid – kunne knytte ungdommer og ekstremister vi observerte på gata til chatten som utspilte seg i de lukkede forumene. Etterhvert kunne vi også knytte dem til deres ekte navn og nettidentiteter på andre plattformer, nøste videre og konfrontere flere av aktørene.

Samme år som Norge skulle markere at ti år var gått siden 22. juli-angrepet, mente vi det ikke burde gå upåaktet hen at nazister stiller til stortingsvalg eller at en partileder med statlig partistøtte rekrutterer skoleungdommer til høyreekstremer nettverk.

Alliansenungdommen

I de aller fleste sammenhenger siden oppstarten i 2017 har «Alliansen» vært synonymt med Hans Jørgen Lysglimt Johansen, og det har ikke vært noe reelt partiapparat eller medlemmer å få øye på. Dette har utvilsomt også bidratt til at «partiet» ble møtt med et skuldertrekk av de fleste også i forkant av 2021-valgkampen. Oppslutningen var tross alt forsvinnende liten.

Lenge før året startet hadde vi imidlertid vært særlig nysgjerrige på spredte referanser til Alliansenungdommen og ulike former for «hullester» av Lysglimt Johansen på særlig TikTok og Instagram som begynte å dukke opp hyppigere.

Påfunnene hadde utvilsomt røtter i den nihilistiske nettkulturen og estetikken på forum som 4chan, men denne formen for «humoristiske» provokasjoner var på dette tidspunktet adoptert av både ekstreme bevegelser og helt vanlige ungdommer.

I den rådende nettkulturen, med enorm utbredelse av høyreradikale provokasjoner i kjølvannet av Donald Trumps valgkamp i 2016, var den naturlige antagelsen at «Alliansenungdommen» først og fremst dreide seg om nett-troll uten noen egentlig ideologisk interesse.

Før stortingsvalgkampen 2021 var omme var Lysglimt Johansen imidlertid blitt noe av kultfigur blant norske ungdommer. Det sa lite om reell «oppslutning», men noe hadde skjedd på internett.

I en egen artikkel like før valget viste vi fram hvordan det var blitt fullstendig normalisert at tenåringer tok selfier med Lysglimt Johansen, tok imot pengesedler for ulike stunts og promovideoer, eller lagde eget «humorinnhold» om Alliansen-lederen.

Så – fantes «Alliansenungdommen», eller var det bare ubetenksomme tenåringer som strødde partinavnet rundt seg fordi lederen var en absurd «boomer»?

Discord: Alliansenungdommens hovedkvarter

Discord er en enorm plattform rettet mot dataspillentusiaster som har over 150 millioner aktive brukere som kommuniserer med både tale, video og tekst, ofte fordelt på små avgrensede nettsamfunn kalt servere.

I en løs research-fase rundt årsskiftet ettergikk vi innlegg på **Facebook**-sider som kunne knyttes til Alliansen eller Alliansen-sympatisører. Hovedformålet var å se etter kommentarer og reaksjoner på alle tilgjengelige historiske innlegg, for å kunne sile ut profiler som så ut til å være aktive i rekruttering eller propaganda, eller som hadde bånd til etablerte ekstreme miljøer.

Samtidig tok for oss hvert enkelt liker-klikk og alle kommentartråder, oppdaget vi en **gammel invitasjons-lenke til det som så ut til å være en Alliansen-server på Discord**. Invitasjonen er nødvendig for å finne serveren. Selv om det er naturlig å anta at unge nett-troll og høyreradikale er aktive på «alle» plattformer i dag, framsto dette mer organisert.

Ingen av journalistene er særlig aktive gamere, hadde knapt vært inne på Discord før, og måtte i starten bruke tid på å forstå de mest grunnleggende funksjonene og inndelingen i ulike chatrom med tematisk inndeling. Vi lærte oss blant annet å markere egne profiler som maksimalt «sovende» for å ikke poppe opp som mulige samtalepartnere for kontaktsøkende.

Vi opprettet blant andre en enkel, anonymisert Discord-konto med et profilbilde som refererte til et relativt harmløst mem fra 4chan. I Alliansens server ble vi møtt av en portvokter-funksjon, i form av en egen chatkanal der brukeren er på prøve, og risikerer å bli møtt med stor mistenksomhet. Men vi hadde uvanlig flaks: I samme tidsrom var trolig en annen invitasjons-lenke delt i et for oss ukjent fora, og det var flere nyankomne å holde styr på for administratorene på samme tid. Brukerne våre slapp unna med å svare generisk på spørsmål om politisk tilhørighet, og gikk aldri inn i noen ytterligere dialog med andre brukere verken i felleskanaler eller på tomannshånd. Til tross for at sikkerhet og paranoia mot andre av de totalt 100 brukernavnene var utbredt blant de mest aktive, klarte vi å ligge så lavt at vi hadde tilgang til store deler av aktiviteten på serveren i rundt tre måneder.

Noe av bakgrunnen er at administratorene forsøker å balansere en viss barriere mot «inntrengere» ved å være så inviterende som mulig. Vi lærte også at særlig en del av de yngste brukerne virket å være nær likegyldige til konsekvensene av å bli fulgt med på. Andre var langt mer sikkerhetsbevisste og argumenterte stadig for utrenskninger, strengere restriksjoner og sletting av chat-historikk.

Umiddelbart var det å følge forumene som å komme inn i en helnorsk versjon av den blandingen av ekstremisme og «netthumor» som vi kjente godt fra internasjonale plattformer.

«**Dette er jo radikalisering i sanntid**», utbrøt en av Filter-reporterne i en intern chat i slutten av mars, etter å ha sett en utveksling der unge brukere blant annet ble oppfordret til å lese manifestet til den såkalte Unabomberen. Dette var ett av mange eksempler på at profiler som framsto lite bevandret i høyreekstremisme eller ideologisk rasisme ble introdusert for tekster og videoer av mer erfarne.

Vi var pålogget svært hyppig og lærte oss å følge ekstra godt med i perioder der mange av de aktive brukerne var på.

Hovedsaklig besto innholdet vi kunne begynne å sikre av skjermbilder tatt av skriftlige chatrom med flere brukere, der det også er mulig å legge inn bilder og videosnutter. Discord-serveren hadde samtidig en egen talekanal, som det tidvis var svært fristende å ta seg inn i – både for å dokumentere hvordan deltagerne optrådte muntlig og for å kunne bruke stemmene til potensiell identifisering. Vi besluttet imidlertid tidlig at enhver form for infiltrasjon her kunne ende med en påvirkning av situasjonene som vi ikke kunne forsvare etisk, særlig i lys av den unge alderen på noen av brukerne.

Ved noen anledninger fikk vi likevel et lite innblikk i talekanalen, siden særlig «morsomme» opptak derfra av og til ble publisert som videosnutter i tekst-chaten. Ett av klippene vi lyktes med å lagre, er videoen som ble publisert i første artikkel, av mannen i hodeskallemaske som henvender seg til mørkhudede på tjenesten Omegle mens en annen fra Alliansen-kanalen snakker om å «skyte negre i Norge».

Den langvarige tilgangen til serveren gjorde at vi også gjorde oss godt kjent med en funksjon i Discord som kan **filtrere historisk innhold på enkeltbrukere eller søkeord**. Slik kunne vi relativt effektivt gjøre oss kjent med «forhistorien» til bestemte profiler eller søke opp i hvilke sammenhenger spesielt betente signalord var brukt i.

Etterhvert satt vi på **omlag 5000 skjermdumper**, de fleste av dem usystematisert utover at noen var skilt ut som åpenbart interessante.

Det var langt fra åpenbart hvordan de mange enkeltmeldingene skulle bli til god journalistikk, og etterhvert måtte vi sette oss ned for å spisse hva det var fra Discord-serveren vi ønsket å dokumentere i offentligheten. Vi gikk deretter igjennom alle skjermbilder og notater på nytt, adskilt fra selve sporet med å identifisere brukere.

Vi hadde flere viktig målsetninger i denne gjennomgangen:

- * **Knytte konkrete ordvekslinger til brukere vi hadde identifisert, slik at det ble tydeliggjort at det er reelle, unge nordmenn bak profilene og utsagnene.**
- * **Etablere eksempler som er tydelige nok på at rasisme og jødehat ble diskutert ideologisk og ektefølt og ikke bare som «humor» eller flyktige provokasjoner.**
- * **Dokumentere at Lysglint Johansen selv var direkte involvert i forumet over tid i perioden med de mest ekstreme utvekslingene, og at han «offisielt» omfavnet og anbefalte forumet.**
- * **Kunne vise fram talende eksempler på direkte referanser til terror, vold og manifeste knyttet til dette.**
- * **Finne skjermdumper som viste hvordan diskusjoner om utadrettet propaganda, sjikane o.l. faktisk ble satt ut i livet og ikke var en forum-fantasi.**
- * **Dokumentere direkte innflytelse på partiet Alliansen og stortingsvalgkampen 2021.**
- * **Gjøre tydelig at det er aktive, tildels svært unge brukere fra ulike steder i Norge, inkludert nåværende VGS-elever.**

Det lå flere ukers arbeid bak å nærme seg målene. Fordi vi var inne på et helt nytt tema i norsk offentlighet, ville vi «plukke bort» så mange potensielle misforståelser og bortforklaringer som mulig i første publisering. Verken gråsonene mellom høyreradikal og høyreekstrem ideologi eller de aktuelle nettplattformene, er enkle å forstå for den jevne leser.

Særlig i innsamlings- og dokumentasjons-fasen på Discord savnet vi imidlertid ressursene til større redaksjoner, som kunne trukket veksler på egne utviklere eller fått overdratt en ekstra reporter til researcharbeid. Vi oppdaget også flere irriterende hull i materialet vårt, som var følger av for dårlig systematikk i periodene der vi også måtte jobbe med helt andre saker i Filter Nyheter. Dette kunne for eksempel dreie seg om at vi hadde lagret for lite kontekst rundt en Discord-dialog vi trodde vi hadde, slik at vi ikke følte oss trygge nok på tolkningen og hvilke brukere som initierte den.

Samtidig har vi gjort noen av de viktigste funnene i sakskomplekset under den daglige, manuelle skanningen av forumene, drevet av nysgjerrighet og litt av den samme «avhengigheten» som vi antar at de andre brukerne har opplevd. Gjennom å ha forumene tilgjengelige i apper på telefonene våre, har vi hatt a-ha-opplevelser og sikrig av viktige skjermdumper på t-banen, i senga om morgenen, på ferie og under møter om helt andre temaer.

Telegram: En kanal til å spille på

Det var en nøkkel til forståelsen av nettverket rundt Alliansen og Lysglimt Johansen at vi parallellt med «overvåkningen» av Discord kunne følge en rekke av det som viste seg å være personer fra Discord-serveren på en helt annet plattform, den krypterte meldingstjenesten Telegram. Metodisk var følgende viktig:

- * Over tid så vi hvordan enkelte brukere refererte direkte til Discord-serveren, chattet indirekte om noe vi kjente igjen derfra, eller forflyttet temaer mellom plattformene. Noen tilkjennega brukernavn direkte når det oppsto forvirring, eller ble referert til på Telegram med Discord-brukernavn etc. Dermed kunne på sikt ofte **knytte nettidentiteter sammen** med noenlunde sikkerhet, noe som også var sterke bidrag til endelig identifisering.
- * Telegram ber om **telefonnummer** ved opprettelse av nye kontoer. Personer som har brukt sitt katalogførte nummer, kan knyttes til dette, samtidig som de nok har trodd at de kun har gitt fra seg koblingen til tjenesteyteren. Vi lyktes med å bekrefte identiteten til flere brukere gjennom å legge inn mulige kandidater med telefonnummer i vår ordinære kontaktlisten på telefonen, for så å se om Telegram-appen knyttet nummeret til en bruker der.

Alliansens offisielle kanal på Telegram var tilgjengelig for alle Telegram-brukere, opprettet og administrert av Lysglimt Johansen personlig og trolig tenkt som en innfallsport med lav terskel for nysgjerrige. (Telegram har vært det viktigste møtestedet for høyreekstremister internasjonalt i flere år, og har gradvis også blitt base for andre radikale bevegelser, som konspirasjonsteoretikere fokusert på pandemien eller Trumps presidentskap).

Brukerne av kanalen har vært et sammensurium av «Alliansenungdommen», etablerte norske høyreekstremister, Lysglimt Johansen selv og en rekke personer med høyre-radikale sympatier og mer uklar tilhørighet.

Det er vårt inntrykk at få brukere tok høyde for at vi hadde innblikk i Telegram og Discord på samme tid.

På samme måte som de sikkerhetsbevisste ekstremistene har vi blant annet opptrådt på Telegram med ganske høy grad av anonymisering. (Oppskriftene er lett tilgjengelige, men omstendelige).

Telegram er «ustabil» i den forstand at brukere sletter kontoene sine, kanaler forsvinner eller får skjerpet sikkerhet og noen av de mest ekstreme foraene blir sensurert (for eksempel for alle Iphone-brukere).

En funksjon i **Desktop-versjonen av Telegram**, som ikke finnes i mobilversjonen, gjør det

mulig å laste ned den komplette historikken til kanaler man selv er del av. Dette er et viktig verktøy for å raskt kunne skaffe seg et speilbilde av aktivitet bakover i tid, men er en øvelse som må gjøres gang på gang om «sikkerhetskopien» skal være oppdatert.

En viktig innstillingsmulighet i mobilversjonen av appen er **automatisk nedlasting av mediefiler** i kanalene man besøker. Slik kan for eksempel en brukers video som var så drøy at den ble slettet av en administrator, være sikret i sin helhet. Vi har flere ganger blitt «reddet» av dette når vi ikke nødvendigvis har hatt kontinuerlig overvåkning/avlesning av kanaler.

I det daglige er det imidlertid få tekniske løsninger som kompensere for manuelt oppsyn med foraene. I flere av Telegram-kanalene vi har fulgt over lengre tid, har det blitt vanlig at chatten «nullstilles» **etter 24 timer**, et tiltak ment å hindre nettopp at utenforstående kan samle opp opplysninger over tid og bygge identifiserende historikk på enkeltbrukere. Vår erfaring er imidlertid at flere i den ekstreme fløyen tar høyere risiko enn hva de ellers ville gjort når de går ut fra at utsagn de kommer med uansett er borte om et døgn.

Et viktig moment i å følge hyppig med på relativt brede fora preget av ekstremt innhold, er at det fra tid til annen dukker opp **invitasjonslenker** til langt mindre og mer skjermede fora som kan være særlig interessante. Det var blant annet arbeid med slike lenker som lå bak at vi hadde forhåndskunnskap om noen av personene som i juli 2021 ble pågrepet i forbindelse med at PST og politiet undersøkte et mulig nettverk av høyre-radikale våpensamlere som opererte på det svarte markedet.

Fotarbeid på demonstrasjoner - verdener møtes

I november 2020 hadde vi skrevet en artikkel om «*Vaksinemotstandere og nynazister på samme demonstrasjon i Norge*», der vi konstaterte at personer fra Den nordiske motstandsbevegelsen (DNM) var tilstede på en markering foran Stortinget med paroler mot koronatiltakene. Vi gikk imidlertid ikke særlig i dybden utover å beskrive persongalleriet, og var opptatt av å følge opp videre i hvilken grad Norge fulgte den internasjonale trenden der høyre-radikale og -ekstreme «kuppet» vaksinemotstandermiljøer.

Gjennom 2021 var vi tilstede på en lang rekke demonstrasjoner, hovedsaklig i Oslo, der gjerne observerte Hans Jørgen Lysglimt Johansen og / eller enkeltpersoner med kobling til DNM og ledere i det muslimfiendtlige miljøet.

20. mars-arrangementet, som er beskrevet i detalj i hovedreportasjen, var nøkkelhendelsen som gjorde at vi kunne få vist frem med bilder at nettverket vi hadde fått omrisset av på Discord og Telegram, var noe som ble bygget med fysiske møter og samarbeid – ikke bare på datamaskiner.

Det var uventet hvor åpenlyst de DNM-tilknyttede nazistene ankom sammen med Lysglimt Johansen og to andre menn som i større grad tilhører «Alliansen», og vi klarte å fotografere gruppen i Karl Johans gate før de ble omsluttet av andre demonstranter.

Vi forsto at det kunne bli helt avgjørende for utfallet av saken å ligge tett på denne gruppen resten av dagen, både for å forstå dynamikken selv og for å sikre bilder som stengte for at noen kunne bortforklare det som tilfeldige møter eller at de bare sto ved

siden av hverandre. Da en annen gruppe av yngre menn vi aldri hadde sett før tok kontakt, kunne vi snart konstatere via Discord-appen at flere av dem var nødt til å være deltagere der.

Bakgrunnen for at vi lyktes med å få tilstrekkelig materiale i felt til blant annet senere identifisering, var trolig erfaringen med å manøvrere på lignende demonstrasjoner tidligere. Vi tok flere hundre eksponeringer med kameraer fra ulike vinkler, bilder som kunne brukes til analyse i etterkant. Dette ledet blant annet til at vi oppdaget minst én Discord-bruker vi ikke hadde lagt merke til på stedet.

I april 2021 skjedde noe tilsvarende som 20. mars, da vi under SIANs demonstrasjon i Sandvika oppdaget en mann med nettkamera og en hodeskallemaske som lignet på den brukt av mange unge høyreekstremister som vil provosere med referanser til terrorgrupper som Atomwaffen Division. Vi fulgte med på mannen mens han blant annet oppsøkte antirasister for å filme den, og endte med å bli bortvist av politiet.

Da vi logget oss på Alliansens Discord-server på telefonen, så vi at mannen var gjenkjent der som en bestemt bruker som tidligere også hadde vært å finne på nettopp Alliansen-serveren. Via muntlige kilder fikk vi bekreftet at det dreide seg om en 33-åring som tidligere har uttrykt støtte til Anders Behring Breivik og Philip Manshaus, og som er i PSTs søkelys for videre oppfølging. Også denne episoden var betegnende som dokumentasjon på hvordan personer ofte avfeid som «nett-troll» tar med seg aktivismen ut i den fysiske offentligheten.

Identifiseringene

På alle plattformer der ekstremister ferdes, både åpne og lukkede, er det mulig at det finnes profiler som framstår som meningsfeller men i virkeligheten er antirasistiske aktivister, politifolk fra inn- og utland, nett-troll som har tatt en slik persona for bare noen timer – eller kanskje andre journalister i samme ærend. Minst like sannsynlig er det at noen av profilene er konto nummer to eller tre til personer som opererer med flere alias som backup, eller at de generelt lyver om forhold som alder og bosteds selv om de er oppriktige om resten.

Bare av disse årsakene var det viktig for oss at vi hadde identifisert flere av brukerne, men vi ønsket naturligvis også å få rede på hvem de var for å undersøke resten av bakgrunnen deres og kunne ta kontakt direkte .

Vi visste at svaret, når det gjaldt noen av brukerne, lå i det enorme materialet av skjermdumper fra Discord. Selv brukere som skjermet ganske godt om anonymiteten sin, kom med små drypp av informasjon som gjennom uker og måneder ga muligheter til å sirkle dem inn.

Vi forsøkte å systematisere slike opplysninger i enkle regneark:

	A	B	C	D	E	F
1	Brukernavn					
2	██████ (Telegram)	Er aktiv i den svenske hovedkanalen til DNM på Telegram				
3	██████ (Telegram)	Lenker direkte til Siege i ██████████				
4	██████████	Oppgir å ha fått klistremerker direkte fra Lysglimt				
5	██████████ (Telegram)	Oppgir å gå landbrukshøyskole, skal ta over ██████████ «heime»				
6	██████ (Discord)	Skriver at hans mors hjemby er ██████████				
7	██████████ (Discord)	Oppgir at mor er fra Finalnd				
8	██████ (Discord)	Ga uttrykk for at han stemte ved skolevalg på ██████████ VGS i 2017				
9	██████████ (Discord)	Referer til at han "er på setera"				
10	██████ (Telegram)	Potensielt Buskerud/drammensområdet				
11	██████████ (Discord)	Skriver "her på Jæren" ifbm skjermdumper fra TV Vest				
12	██████████ (Discord)	Omtales av de andre som «██████████»				
13	██████ (Discord)	FB: https://www.facebook.com/██████████ Alt-konto: https://www.facebook.com/██████████				
14	██████	FB-venn: ██████████				
15	██████████ (Discord)	Gjør narr av DNM som "organisasjon uten framtid" fordi de "mangler intellektuelle" og				
16						
17						

Som nevnt tidligere var også Telegram én inngang for identifisering av Discord-brukere, og motsatt.

Ved én anledning kunne vi se i sanntid hvordan en tilsynelatende helt anonymisert bruker på en annen høyreekstrem, norsk Telegram-gruppe var i dialog med en administrator som spurte ham **«Er det du som prøver å komme innom Alliansen?»**. Etter at brukeren svarte bekreftende, undersøkte vi Discord. Og ganske riktig, der var en ny bruker blitt ønsket velkommen ett minutt etter Telegram-utvekslingen. På Discord var vedkommende mer uforsiktig, og hadde trolig brukt den samme kontoen som til gaming eller uskyldige fora, med et gjenkjennelig navn som brukernavn.

Da vi etter noen nettsøk la inn telefonnummeret til den mest sannsynlige kandidaten i kontaktlisten på vår egen telefon, fikk vi bekreftet at brukeren på Telegram tilhørte denne reelle personen.

En minst like viktig metode som å se to plattformer i sammenheng, var å se på «alle».

Vi satt etterhvert med et regneark med flere enn hundre Discord-brukernavn, der vi forsøkte å holde styr på blant annet alder og geografiske referanser for dem som hadde oppgitt det. Noen av anonymiseringene var relativt halvhjertede, mens andre så ut til å ha glemt at de hadde knyttet andre sosiale medier-kontoer til Discord-kontoen da de opprettet den. Eller: At de hadde benyttet lignende brukernavn flere steder.

Også disse kontoene var ofte anonymiserte, men ga oss ytterligere brukernavn som utgangspunkt for videre søk i helt andre tjenester.

Vi puslet på plass flere av identitetene blant annet ved hjelp av kontoer på musikk-tjenesten **Spotify** og gaming-tjenestene **Twitch** og **Steam**, men også via mer velkjente tjenester som YouTube, Instagram, TikTok, Snapchat, Facebook og Twitter.

Når det gjaldt Alliansen-serverens deltagere på demonstrasjonen i Oslo 20. mars, klarte vi å sortere flere av dem ved hjelp metodene over, men fordi vi hadde egne fotografier å gå på, saumfarte vi også sosiale medier og forespurte ulike muntlige kilder.

Én av identitetene ble funnet på «kvalifisert måfå», der vi gjennomgikk vennelistene til en lang rekke unge, perifere høyreekstremister i sosiale medier som vi kjente til fra før, helt til ansiktet vi var på jakt etter plutselig dukket opp på en venners-venne-profil med fullt navn.

Før første publisering mente vi å ha kontroll på identiteten til rundt 15 brukere, og antallet har senere økt noe. Flere av identitetene ble endelig bekreftet gjennom å konfrontere personene i intervjuer eller samtaler.

Jakten på de reelle identitetene er «uendelig». Selv tett opp til publisering, når vi egentlig skulle finpusse manus, innhente tilsvar og dobbelsjekke kildematerialet, tok vi oss selv i å bli distraheret av en liten flik av ny informasjon om en profil vi ennå ikke hadde fått has på. På ett tidspunkt saumfarte vi internetts tilgjengelige bilder av et idrettsanlegg i Trøndelag for å sammenholde dem med et utsnitt fra et forumbilde en gutt hadde publisert fra en søndagstur. Andre ganger har vi i desperasjon forsøkt å gjennomgå lister fra telefonkatalogen eller Facebook med noen av de vanligste fornavnene i Norge i et altfor stort geografisk område, eller sett gjennom titalls YouTube-videoer fra en bruker i håp om en plutselig uforsiktighet rundt egen identitet.

Valglistene

«God morgen, nå jobber vi med listene til stortingsvalget, fristen er onsdag 31. mars kl. 12.00», skrev en av Lysglimt Johansens Discord-profiler, «sunlights», mens vi fulgte med noen dager før valgmyndighetenes deadline. «Om det er noen her blant ungdommene som vil stå på liste så må de si fra», fortsatte han, og ba også om bistand til å få levert inn lister lokalt. På Alliansens Discord-kanal la han samtidig ut en Google Drive-mappe der hans ferskeste utkast for de enkelte fylkene lå.

Vi kunne bruke disse filene til å sammenligne med tidligere registrerte listeforslag og se om det var lagt inn nye, interessante personer. Det var viktig å få klarhet i hvem som reelt kom til å ende opp på faktiske lister i stemmelokalene og hva som bare var trolling. I tidligere valgkamper har Lysglimt Johansen ført opp mer eller mindre vilkårlige kjendiser eller personer fra andre personer i forslagene for å få medieoppmerksomhet, og på et tidspunkt før 2021-valgkampen var også en av Filter Nyheters journalister oppført som tilsynelatende listekandidat for Alliansen.

Vi brukte derfor en del tid etter fristen for endelig versjon på å innhente lister verifisert av hvert enkelt valgstyre. Det var slik vi etter hvert oppdaget, via innsyn i korrespondanse med et valgstyre, at nynazisten Morten Lorentzen var dukket opp på høyst reelle valglistor

for Alliansen. Lorentzen er tidligere dømt til fengsel for trusler mot Filter Nyheters redaktør Harald S. Klungtveit.

Helt siden årsskiftet hadde vi også gjort søk på blant annet «Alliansen» og «Lysglimt Johansen» i Einnsyn for å følge med på annen formalia knyttet til Alliansens ønskede deltagelse i stortingsvalget og krangelen hans med myndighetene om partifinansieringen.

I sum ga de ordinære innsynene og vår dialog med valgstyrene et svært godt bilde av hva som var realitetene i partiet når vi samtidig kunne følge mye av den interne dialogen i nettverket.

Noe av det vi avdekket som ikke var tidligere kjent:

- * Dokumentasjon på at et betydelig antall norske ungdommer og personer tidlig i 20-åra er aktive i «helnorske» fora der det er svært lav terskel for å omfavne høyreekstremisme og raseideologi og der noen fremmer terrorisme.
- * Ungdommer fra nettforum med islett av høyreekstremisme var satt av Lysglimt Johansen til å drive valgkamp i 2021.
- * Noen av følgerne bak det mest rasistiske innholdet online var de samme som ble oppfordret av Lysglimt Johansen til å lage politisk materiale for Alliansen.
- * Unge følere oppga at Lysglimt Johansen betalte dem penger for å produsere eller distribuere Alliansen-materiell.
- * Personer med dokumentert bakgrunn fra Den nordiske motstandsbevegelsen var listekandidater ved stortingsvalget i 2021. En av kandidatene er straffedømt for trusler.
- * Andre voksne listekandidater uten kjent høyreekstrem profil tok i liten grad avstand fra Lysglimt Johansens aktivitet, og fortsatte å drive valgkamp og andre aktiviteter for partiet.
- * En antatt pengeoverføring mellom Alliansen og Den nordiske motstandsbevegelsen kunne knyttes til samme periode som partiet mottok statlig støtte.
- * «Gaming-plattformen» Discord som arena for rekruttering til nynazisme.
- * Flere av de involvertes egne forklaringer i lengre intervjuer.

Ringvirkninger

I tiden etter våre publiseringer ble Alliansens server på Discord stengt ned av tjenesten, og mange av brukerne klager over at de har fått kontoer utestengt gang på gang i ettertid. Det er ikke kjent om dette har skjedd på oppfordring fra norske myndigheter. Vi har sett meldingsutvekslinger på andre tjenester der det framgår at også flere av forsøkene på å opprette nye servere har blitt tatt ned av Discord, og at brukerne strever med å finne nye felles arenaer som er like gode.

Gjennom videre oppsyn med plattformene har vi blitt kjent med at en lang rekke av personene vi omtalte og researchet i ettertid har vært i såkalte bekymringsamtaler med politiet eller PST. Dette har de ofte fortalt om selv til meningsfeller i ulike fora, noe som er åpent for tolkning.

Flere politidistrikt har i etterkant av våre publiseringer om Discord/Telegram gitt uttrykk for at det pågår arbeid knyttet til publiseringene. Vi kjenner ikke status i etterforskningene/undersøkelsene. Fordi mange involverte er enten mindreårige eller unge og ustraffede, er vårt inntrykk at Politiets sikkerhetstjeneste og politiet prioriterer forebyggende arbeid høyere enn for eksempel tiltaler for hatefulle ytringer.

I trusselvurderingen fra Politiets sikkerhetstjeneste for 2021 heter det at:

Ekstremisme forkledd som humor bidrar til å ufarliggjøre ekstremistisk propaganda. Slik utviskes skillet mellom det virtuelle og det virkelige liv, noe som kan bidra til å senke voldsterskelen. Selv om mange som deltar på slike fora gjør dette primært av sosiale årsaker, kan retorikken og budskapet føre til at enkelte radikaliseres og inspireres til å begå terror.

Våre artikler i Alliansenungdommen-saken ga helt ny informasjon i norsk sammenheng om hvordan nettkulturen PST forsøker å beskrive på fenomen-nivå, fungerer i praksis.

Vi kunne også dokumentere hvordan det var en direkte kobling mellom det norske stortingsvalget og fora mange kanskje bare trodde fantes i utlandet. Flere av Alliansens andre kandidater har måttet forklare seg i lokale medier om sitt syn på det som er kommet fram.

Både lokalt og nasjonalt har artiklene gitt et nytt faktagrunnlag til svært viktige debatter om blant annet radikaliserings, hatkriminalitet og ytringsfrihetens grenser og hvordan samfunnet skal møte norske ungdommers interesse for miljøer som pakker inn gryende ekstremisme i subkulturer unge kjenner fra før.

På kort sikt stilte publiseringene Alliansen i et helt nytt lys blant annet for skoleansatte som måtte håndtere ulike «stunt» og debatter blant elevene om partiene i ukene før valget. Flere politikere har også endret måten de omtaler partiet på.

Filters journalister har blitt bedt om å holde foredrag om artiklene for ulike politietater som arbeider med problematikken. Vårt inntrykk er at våre publiseringer har hatt betydning for hvordan både politiet, lærere og andre etater i dag ser på utviklingen og hvordan arbeidet mot ekstremisme og i gråsonene dens kan forbedres.

Vi er svært usikre på betydningen av medieomtale for ungdommene og de yngste voksne som er berørt av publiseringene. Det har overrasket oss litt at mange av dem virker uaffisert av oppmerksomhet både fra politi og journalister, og har fortsatt å oppsøke tilsvarende fora.

Etikk og spesielle erfaringer

Vi har gjennomgående vært mer forsiktige i alle faser av denne saken enn vi ville vært om alle involverte var voksne og i etablerte organisasjoner.

To unge personer fra vårt researchmateriale, tok sitt eget liv tidlig i 2021. (Ingen kjente på dette tidspunktet til at Filter Nyheter arbeidet med temaet). Dette var en kraftig påminnelse både om hvor sårbare unge mennesker som tiltrekkes av slike miljøer kan være, og om hvor forsiktige vi selv måtte være i den journalistiske prosessen.

Samtidig er det mye av poenget med denne undersøkelsen: De som fasiliterer for og er pådrivere i nettfora som omfavner ekstremisme helt eller delvis, har ingen kontroll med hvem menneskene bak profilene er. Der finnes det både personer i et radikaliserende «hurtigspor» og enkelte med alvorlige psykiske vansker – noen ganger en kombinasjon av begge.

Vi har kun drevet «myk infiltrering» i arbeidet, der vi aldri har vært aktive deltagere i noen av chatrommene.

Vi hadde faktagrunnlag til å eksponere enkelte unge menn i langt større grad som sympatisører for nazisme og andre ekstreme bevegelser, men mente at fokuset hele tiden måtte være på hvordan de eldre og etablerte utnytter tilgangen på ferskinger og unge nysgjerrige. Med unntak av de nazistiske aktivistene i Den nordiske motstandsbevegelsen, som er voldsfremmende i organisert form, er det bare Lysglimt Johansen som navngis i hovedreportasjen. Vi vurderte å identifisere en person med en mer framtrødende og «rekrutterende» rolle i Alliansen enn andre forumdeltagere, og mener det ville vært presseetisk forsvarlig, men landet på at det ville skygge for den viktigste delen av historien og at vi heller ville følge vedkommendes utvikling videre.

I dekning av denne typen saker er det krevende å balansere hvor spesifikt vi framhever høyreekstreme referanser som nysgjerrige kan søke opp. Vi har blant annet utelatt navn og beskrivelser av flere Telegram-grupper blant annet fordi de er så ekstreme og/eller marginale at vi ikke ønsker å gjøre oppmerksom på dem. Utelatelsene er funn som isolert sett kunne vært gode journalistiske vinklinger.

Ved noen svært få anledninger under researcharbeid har vi måttet gjøre politiet eller PST oppmerksomme på personer som for eksempel har gitt uttrykk for at de har tilgang på skytevåpen parallellt med urovekkende utvikling i samtaler med andre høyreekstreme, og der det ikke er mulig for oss på noen måte å bedømme om det haster å få klarhet i vedkommendes intensjoner. Vi kjenner ikke til i hvilken grad personene var kjent av politiet fra før.

Harald S. Klungtveit var i denne saken både skrivende og til slutt ansvarlig for publiseringen som redaktør, noe som stilte særlige krav til at vi klarer å være vår egen «djevelens advokat» underveis. I praksis ble dette løst med løpende etiske diskusjoner for hvert eneste steg i prosessen, og etterhvert uttalt faktakontroll linje-for-linje og lav terskel for å utelate slutninger vi var usikre på om vi hadde skuddsikre dekning for.

Arbeidet internt og ekstern motstand

Selv når vi så at det massive researcharbeidet bar frukter, var det i mesteparten av forløpet for langsiktig og uforutsigbart til at vi kunne ta oss råd til å skjermes helt fra annet arbeid i Filter. Med unntak av de siste dagene forut for publiseringer, hadde begge journalistene som regel andre journalistiske oppgaver, én som redaktør og én som artikkelforfatter og blant annet bidragsyter til nyhetsbrev.

Undersøkende journalistikk av denne typen i en liten redaksjon innebærer å finne kompromisser som gjør at vi ikke forserer publiseringer som burde arbeides mer med.

Det er egne utfordringer knyttet til undersøkelser opp mot høyreekstremister og tilstøtende miljøer det er vanskelig å beskrive nærmere, men vi har ikke mottatt hva vi definerer som trusler i arbeidet med Alliansen-sakene.

Reaksjonene fra (sannsynligvis) de omtalte har i hovedsak begrenset seg til den formen for sjikane i offentligheten det er enklest for dem å gripe til. For vår del har det dreid seg om blant annet utskjelling fra anonyme twitterkontoer opprettet for formålet, at ansiktene eller navnene våre er montert inn i ulike memer/bildefiler som er delt på nettet o.l.. Til tider har det vært et ganske stort fokus på oss som personer i enkelte av foraene som fortsatt eksisterer. De første publiseringene resulterte i en lang rekke telefonoppringninger, blant annet nattetid, åpenbart ment som trakassering, men dette avtok etterhvert og var innenfor hva vi hadde tatt høyde for.

Vedlegg, Filter Nyheter: Publiserte artikler i Alliansen-serien

Hovedsak: Slik kobler Alliansen tenåringer med nazister i valgkampen

<https://filternyheter.no/filter-avslorer-slik-kobler-alliansen-tenaringer-med-nynazister-i-valgkampen/>

Alliansen-ungdom til Filter Nyheter: – Noen har appetitt for det

<https://filternyheter.no/alliansen-ungdom-til-filter-nyheter-noen-har-appetitt-for-det/>

Forsvarer partileder etter nazist-avsløringen: – Det han sier om jødene er jo sant

<https://filternyheter.no/forsvarer-partileder-etter-nazist-avsloringen-det-han-sier-om-jodene-er-jo-sant/>

Holdt tale om «den hvite rase»: Trusseldømt nynazist (57) stiller til valg for Alliansen

<https://filternyheter.no/holdt-tale-om-den-hvite-rase-trusseldomt-nynazist-57-stiller-til-valg-for-alliansen/>

«Mye av det Breivik sa i sitt manifest er korrekt»: Alliansen-leder beskriver 22. juli-angrepet som «karma» for Ap

<https://filternyheter.no/beskriver-22-juli-angrepet-som-karma-for-ap-mye-av-det-breivik-sa-i-sitt-manifest-er-korrekt/>

Høyre-talsmann regner Alliansen-leder som nazist: – Vil knuse dette tankegodset og alt Lysglimt står for

<https://filternyheter.no/hoyre-talsmann-regner-alliansen-leder-som-nazist-skal-knuse-dette-tankegodset-og-alt-lysglimt-star-for/>

Kjent for jødehat: Slik tar Alliansen-lederen kontakt med barn og skoleelever før valget

<https://filternyheter.no/kjent-for-jodehat-slik-tar-alliansen-lederen-kontakt-med-barn-og-skoleelever-for-valget/>

Trakk Alliansens invitasjon til skoledebatt – kan komme på valgtorg på andre skoler

<https://filternyheter.no/trakk-alliansens-invitasjon-til-skoledebatt-kan-komme-pa-valgtorg-pa-andre-skoler/>

Hadde nazister på valglistene: Alliansen fikk 2413 stemmer i stortingsvalget

<https://filternyheter.no/hadde-nazister-pa-valglistene-alliansen-fikk-2413-stemmer-i-stortingsvalget/>

Reagerer på Alliansen-invitasjon – interne konflikter blant vindkraftmotstandere tilspisser seg i valgkampen

<https://filternyheter.no/reagerer-pa-alliansen-invitasjon-interne-konflikter-blant-vindkraftmotstandere-tilspisser-seg-i-valgkampen/>

Beslagla gevær hos høyreekstremist etter synagoge-pågrepelse i Oslo

<https://filternyheter.no/beslagla-gevaer-hos-hoyreekstremist-etter-synagoge-pagripelse-i-oslo/>

Høyre radikale aktivister fengslet etter større våpenbeslag flere steder i landet

<https://filternyheter.no/hoyreradikale-aktivister-fengslet-etter-storre-vapenbeslag-flere-steder-i-landet/>

21-åring knyttes til nazistisk nettchat – pågrepet etter våpenbeslag i Rogaland

<https://filternyheter.no/21-arig-knytted-til-nazistisk-nettchat-pagrepet-etter-vapenbeslag-i-rogaland/>